

ПОДВОЄННЯ ТА ПОДОВЖЕННЯ ПРИГОЛОСНИХ

1. М'які приголосні **Д, Т, З, С, Ц, Л, Н** та пом'якшені **Ж, Ш, Ч** подовжуються перед **Я, Ю, Є, І**, коли вони стоять **між двома голосними**:

- в усіх відмінках іменників **середнього роду II відміни** (крім родового множини):
знаряд**д**я, знаряд**д**ям, на знаряд**д**і; жит**т**я, жит**т**ю, у жит**т**і; мотуз**з**я, у мотуз**з**і;
колос**с**я, колос**с**ю, у колос**с**і; гіл**л**я, гіл**л**ю, на гіл**л**і; знан**н**я, знан**н**ю, у знан**н**і;
збіж**ж**я, збіж**ж**ю, у збіж**ж**і; сторіч**ч**я, сторіч**ч**ю, у сторіч**ч**і; піддаш**ш**я, на піддаш**ш**і.

! Але в Р. в. множини: знан**ь**, знаряд**ь**, сторіч**ч**, угід**ь**.

! В назвах молодих істот **IV відміни** подовження немає:
теля, щен**я**, козен**я**, порос**я**.

- в усіх відмінках **деяких** іменників **чоловічого та жіночого роду I відміни** (крім родового множини на **-ей**):
суд**д**я, суд**д**і, суд**д**ю, суд**д**ів; ріл**л**я, ріл**л**і, ріл**л**ю, ріл**л**ею; Іл**л**я, Іл**л**і, Іл**л**ю, Іл**л**ею; стат**т**я, стат**т**і, стат**т**ею.

! (але в Р.в. множини – стат**ей**)

- перед **ю** в орудному відмінку іменників жіночого роду однини **III відміни**, якщо в називному відмінку основа їх закінчується на один **м'який або шиплячий** приголосний:
молод**ь** – молод**ю**, мит**ь** – мит**ю**, маз**ь** – маз**ю**, вісь – віс**ю**, міць – міц**ю**,
сіль – сіл**ю**, тін**ь** – тін**ю**, подорож – подорож**ю**, ніч – ніч**ю**, розкіш – розкіш**ю**.

! Але: молод**ість** – молод**істю**, повіст**ь** – повіст**ю**

- у **похідних словах** подовження між двома голосними зберігається:

жит**т**я – жит**т**евий, жит**т**евіст**ь**, жит**т**ерадісний; суд**д**я – суд**д**івський, суд**д**івство.

- теперішній час дієслова **лити (литися)**:

л**л**ю, л**л**еш, л**л**емо, л**л**ете, л**л**ють, л**л**ється, л**л**ються

а також у **похідних**: вил**л**ю, нал**л**ю.

! Якщо м'який приголосний стоїть не між двома голосними, то **подовження не відбувається**: передміст**я**, зап'яст**я**, терт**я**.

2. Виникає подовжений приголосний **чч в іменниках, утворених від прикметників на **-цький**:**

донецький — Донеччина, німецький — Німеччина, турецький — Туреччина, гайдамацький — гайдамаччина.

Одна буква **ч** пишеться в іменнику **Галичина**.

3. Наголошені (přízvučné) суфікси **-енн-, -анн-/-янн-:**

- Які вказують на **більшу**, ніж звичайна, чи **найбільшу міру якості** або **можливість й неможливість дії**:

височенний, здоровенний, силенний, невблаганний, недоторканний, нездійснений, нездоланий, незлічений, незрівняний, непримиренний, неказаний, страшений, численний, нескінчений.

- У прикметниках **старослов'янського походження**: благословенний, блаженний, мерзенний, огненний, окаянний; священний, спасенний, **а також** божественний.

! Буквосполучення **нн** зберігається в іменниках та прислівниках, **утворених від таких прикметників**: нездоланність, нездоланно, численність, численно тощо.

! **Зверніть увагу на наголоси у словах та відмінність у значеннях слів :**

- нескінчений (ще не закінчений) – нескінченний (ніколи не закінчується)
- нездоланий (якого не подолали) – нездоланний (непереможний)
- незлічений (не порахований) – незліченний (у дуже великій кількості) та ін.

- **Н** не подвоюється:

⇒ в дієприкметниках: вивершений, вихований, зроблений, індустріалізований, поораний, сказаний, спечений та ін.;

⇒ у прикметниках на **-ений**, співвідносних з відповідними дієприкметниками з іншим наголосом: варений (пор. дієприкметник варений), печений (пор. дієприкметник печений та ін.),

⇒ а також у прикметниках, які **не вказують на вищу міру якості**: довгожданий, жаданий, навіжений, скажений, шалений.

4. Подвоєння букв у **власних іншомовних назвах** та похідних від них:

Андорра, андоррський, Марокко, марокканець, Голландія, голландський, Абіссінія, Ассірія, Брюссель, Бонн, Ніцца, Яффа, Дарданелли, Міссісіпі, Апенніни, Діккенс, Шиллер, Лонгфелло, Торрічеллі, Кассандра, Одісей, Філіппіни.

! Немає подвоєння:

Гавана, Вашингтон, Касабланка, Бразилія, Гаїті, Едісон та ін.

5. У **загальних іншомовних назвах** букви звичайно **не подвоюються**:

колектив, каса, маса, група, сума, шосе, колона, алегорія, хобі, бароко, гуни, фін, інтермецо, беладона і т.д.

Винятки: тонна, манна, ванна, мадонна, бонна, вілла, булла, брутто, нетто, мотто, контрреволюція, ірраціональний, сюрреалізм, імміграція (**але** еміграція, емігрант)

6. В **українізованих запозичених іменах** букви звичайно **не** подвоюються: Іполит, Кирило, Сава, Пилип, Агнеса, Інеса

! Але в деяких запозичених іменах подвоєння зберігається: Аполлон, Віссаріон, Геннадій, Палладій, Алла, Інна, Ганна.

7. Букви подвоюються **на межі частин слова** (**префікс, суфікс, корінь** і т.д.), якщо одна з них кінчається, а друга починається на ту саму букву:

Віддати (від + дати), беззвучний (без + звучний), законний (закон + ний), годинник (годин + ник), розрісся (розріс + ся), піднісся (підніс + ся), піввідра (пів + відра);